

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-kärkitavoitteet

Itä- ja Pohjois-Suomen muodostavat Etelä-Savon, Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Lapin, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon maakunnat.

Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnissa kasvavat suomalaisen elämän edellytykset. Alueellamme osataan hyödyntää luontoa ja luonnonvarojamme kestäväällä tavalla. Olemme kehittäneet ratkaisuja ja luomme uutta teknologiaa, tuotteita ja palveluja kansainvälisille markkinoille. Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnissa on korkeatasoista tutkimusta ja koulutusta.

Tavoitteemme ovat koko Suomen tavoitteita. Olemme tehokkaasti käyttäneet aluekehittämisresursseja ja saaneet aikaan myönteistä kehitystä. Investoinnit Itä- ja Pohjois-Suomeen lisäävät kansallista turvallisuutta.

Olemme kirjanneet tähän Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien keskeisimmät viestit EU-vaaleihin ja tulevien europarlamentaarikkojen työhön.

Alue- ja rakennepolitiikka (koheesiopolitiikka)

EU:n alue- ja rakennepolitiikalla (koheesiopolitiikalla) tasataan alueiden välisiä kehityseroja. Harva asutus, pitkät etäisyydet ja kylmä ilmasto ovat Itä- ja Pohjois-Suomen pysyviä kehityshaittoja. Tämän takia Itä- ja Pohjois-Suomen muusta Suomesta poikkeavasta tukitarpeesta on sovittu Suomen vuoden 1994 EU-liittymissopimuksessa. Itä- ja Pohjois-Suomen harva asutus ja sen negatiiviset vaikutukset aluekehittämiseen on tärkein kriteeri koko Suomen saamalle EU-rahoitukselle. Onkin syytä huolehtia siitä, että Itä- ja Pohjois-Suomen EU-liittymissopimuksen mukaisen erityisasema tulee huomioida EU:n tulevan ohjelmakauden 2028+ -linjauksissa.

Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan vaikutukset näkyvät alueemme kehittämisen pitkäaikaisina haasteina. Itä- ja Pohjois-Suomen elinvoiman ja kokonaisturvallisuuden varmistaminen pitää painokkaasti huomioida, kun kehitetään EU:n politiikkavälineitä ja kohdennetaan resursseja.

Itä- ja Pohjois-Suomen elinvoimaisuuden turvaaminen on koko Suomen etu.

Itä- ja Pohjois-Suomen kärkiviestit

- Pohjoisten harvaanasuttujen alueiden erityisrahoituksen (NSPA-erityistuki) turvaaminen on tärkeää alueiden kehityserojen tasaamisessa.
- Suomeen tulevan EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen nykytason säilyttämisen kannalta on tärkeää, että harvan asutuksen yleiskriteeri säilyy edelleen tuen laskentakriteerinä. NSPA-erityistuki ja harva-asutuksen yleiskriteeri tuovat yli puolet Suomen saamasta kokonaistuesta.
- Venäjän Ukrainaan kohdistamalla hyökkäyssodalla on pitkäkestoisia vaikutuksia Itä- ja Pohjois-Suomen kilpailukykyyn, elinkeinoihin, investointeihin, kehittämiseen sekä logistisiin tarpeisiin. EU:n on huomioitava EU:n itärajan tilanne, käsittäen koko Itä- ja Pohjois-Suomen, elinvoimaisuuden tarpeet.
- Itä- ja Pohjois-Suomella on paljon annettavaa koko EU:lle: korkea osaaminen, vahvat teollisuudenalat sekä luonnonvarat ja niiden kestävä hyödyntäminen. Jotta nämä vahvuudet

voidaan täysimääräisesti hyödyntää, EU:n aluekehitysvarat ovat välttämättömiä Itä- ja Pohjois-Suomelle hyvän kehityksen varmistamiseksi.

- Alue- ja rakennepolitiikan tulee perustua aluelähtöisyyteen ja monitahoisen hallinnon periaatteisiin. Sillä toteutetaan EU:n toissijaisuusperiaatetta ja kumppanuusperiaatetta.
- EU:n tulee huolehtia koheesiorahoituksen riittävästä tasosta, jotta sillä kyetään vähentämään alueiden välisiä kehityseroja ja jälkeenjääneisyyttä sekä tukemaan alueiden vahvuuksia. Koheesiopolitiikalla voidaan tehokkaasti puuttua talouden vääristymiin ja epäsymmetriaan, sekä mahdollistaa alueiden väliset tasapuoliset toimintaedellytykset.
- Koheesiopolitiikan merkitys ei saa hämärtyä EU:n uusien rahoitusinstrumenttien taustalle. Elvytysrahoitus ja oikeudenmukaisen siirtymän rahasto eivät korvaa perinteistä aluelähtöistä alue- ja rakennepolitiikan rahoitusta, joka mahdollistaa paitsi alueiden välisten kehityserojen tasaamista, niin ennen kaikkea mahdollistaa alueiden vahvuuksiin perustuvan kehittämisen tuoden lisäarvoa koko Euroopalle.
- Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnat eivät pidä tarkoituksenmukaisena valtiontukikilpailua EU:ssa eivätkä kannata uusia lisäjoustoja nykyisiin valtiontukisääntöihin osana STEP-kehysvälineestä tehtäviä ratkaisuja. Koheesiopolitiikassa ei ole tarvetta uusiin rahoitusinstrumentteihin.
- Pohjoisten harvaanasuttujen alueiden (NSPA) yhteistyö tarjoaa mahdollisuuden strategiseen suunnitteluun ja toimintaan yhdessä Ruotsin ja Norjan kanssa, NSPA alue tuo arktisen ulottuvuuden EU:lle. NSPA-yhteistyö tukee paitsi aluekehittämistä, niin myös koordinoituja toimenpiteitä saavutettavuuden eteen ja siihen liittyvässä infrastruktuurin suunnittelussa.

Teollisuuspolitiikka

EU:n teollisuuspolitiikan tavoitteena on Euroopan kilpailukyvyyn, kestävän kasvun ja työllisyyden parantaminen. Teollisuuspolitiikka liittyy läheisesti useisiin EU:n politiikkasektoreihin, kuten TKI, kauppa, ympäristö, työllisyys, puolustus jne. Teollisuuspolitiikan avulla luodaan yrityksille suotuisaa toimintaympäristöä, sekä tuetaan rakennemuutoksiin sopeutumisessa.

Teollisuuspolitiikkaan liittyvät kriittiset raaka-aineet ovat välttämättömiä useille strategisille aloille mukaan lukien nettonolla- ja digitaalinen teollisuus sekä puolustus-, ilmailu- ja avaruusalat. EU:n kriittisten raaka-aineiden asetusehdotuksen myötä kaivannaisalan kehittäminen luo kestävän kasvun mahdollisuuksia Itä- ja Pohjois-Suomeen samalla tukien EU:n omavaraisuuden ja kilpailukyvyyn vahvistamista. Asetuksella mm. asetetaan selkeät toimintaprioriteetit alan kehittämiseksi, viitearvot raaka-aineiden kierrätyksen parantamiseen ja luodaan kannustetta investoinneille alan tutkimukseen, innovaatioihin ja osaamiseen.

Itä- ja Pohjois-Suomen luonnonvarojen kestävällä käytöllä ja kaivannaisalan korkeilla standardeilla luodaan kilpailuetua kansainvälisesti ja tuetaan EU:n raaka-aineiden omavaraisuuden tavoitteita. Luvitusprosessien sujuvoittaminen on keskeistä kaivannaishankkeiden toteuttamisessa.

Teollisuuspolitiikka kytkeytyy tiiviisti ilmestopolitiikkaan niin vihreän siirtymän edellyttämien raaka-aineiden osalta kuin uusiutuvan energian osalta. Fossiilisista polttoaineista irtaantuminen edellyttää useiden vähähiilisten energiamuotojen sisällyttämistä keinovalikoimaan ml. ydinvoima-alan kehittämisen uusiutuvan energian rinnalla. Lisäksi vetytalous luo mahdollisuuksia energian varastointiin, joka on keskeistä uusiutuvan energian laajamittaisessa hyödyntämisessä. Vetytalouden edistäminen edellyttää aiempaa konkreettisempia toimia EU-tasolla.

Itä- ja Pohjois-Suomi tuo merkittävää lisäarvoa EU:n kasvuun ja kilpailukyvyille.

Itä- ja Pohjois-Suomen kärkiviestit

- EU:n kriittisten teknologioiden ja teollisuusalojen kilpailukykyä on kehitettävä alueiden kannalta tasapuolisesti ilman valtiontuilla kilpailua.
- EU:n vihreä siirtymä tarjoaa Itä- ja Pohjois-Suomelle laajat mahdollisuudet **uuden liiketoiminnan**, osaamisen ja työllisyyden kehittämiseen.
- Uusiutuva ja vähähiilinen energiantuotanto, korkeanjalostusasteen tuotteet, luonnonvarojen kestävä käyttö sekä kiertotalouden innovaatiot luovat mahdollisuuksia Itä- ja Pohjois-Suomelle ja tukevat EU:n omavaraisuuden ja kilpailukyyn vahvistamista.

Metsäpolitiikka

Itä- ja Pohjois-Suomen pinta-alasta 77 % on metsää ja alue kattaa koko Suomen metsävaroista 60 %. Kestävä metsien käyttö tukee alueen elinvoimaisuutta. Metsäsektorilla on merkittävä aluetaloudellinen vaikutus Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnissa. Toimialan kilpailukyyn vahvistamisessa on oleellista kehittää tuotantorakenteita, joilla luodaan korkeamman jalostusasteen tuotteita ja vaihtoehtoja fossiilisista polttoaineista jalostetuille tuotteille.

Useat metsiin liittyvät EU:n politiikkatoimiehdotukset ovat vielä käsittelyvaiheessa lopullisen sisällön ja tulkintojen osalta. Itä- ja Pohjois-Suomen kannalta on keskeistä vaikuttaa sääntelyn muodostamiseen niin että IP-alueen metsien erityispiirteet ja olosuhteet huomioidaan esitysten vaikutustenarvioinnissa ja toimeenpanossa. Esimerkiksi ennallistamistoimenpiteitä tulee arvioida maankäytön muutoksesta aiheutuvien vaikutusten osalta. Useisiin EU:n metsiä koskeviin tavoitteisiin sisältyy myös lisääntyvä luonnontilaisten ja vanhojen metsien suojeleminen, joka kytkeytyy metsäteollisuuden raaka-aineen saantiin. Itä- ja Pohjois-Suomelle merkityksellistä on myös sääntely koskien puuperäistä bioenergiaa ja hiilivarastoina toimivan puurakentamisen näkeminen osana ilmastokestäviä ratkaisuja.

Hiilineutraaliustavoitteiden saavuttaminen edellyttää keskustelua niin metsien hiilinielujen vahvistamisesta, hakkuumäärien optimoimisesta sekä metsänhoidon suosituksista metsien monimuotoisuuden parantamiseksi. Ekosysteempipalvelujen ja hiilikompensaatioiden EU-tason sääntelyn kehittämistä tulee tukea osana toimenpiteitä, joilla voidaan vahvistaa metsien hiilinieluja ja turvata luonnon monimuotoisuus.

Pohjoiset metsät tukevat vihreää siirtymää Euroopan laajuisesti.

Itä- ja Pohjois-Suomen kärkiviestit

- Itä- ja Pohjois-Suomen metsiin liittyvää osaamista tulee hyödyntää jatkossakin osallistamalla aktiivisesti ja ennakoivasti EU:n metsiä koskevaan päätöksentekoon. Lainsäädäntöehdotuksien valmistelussa tulee varmistaa, että IP-alueen metsämaiden erityispiirteet ja metsäsektorin aluetaloudellinen merkitys ovat huomioitu.
- Metsien monikäyttöisyys on keskeistä ilmastotavoitteiden saavuttamisessa ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa.
- Bio- ja kiertotalouden ratkaisut sekä metsäteollisuuden tuotteiden jalostusasteen nostaminen ovat oleellinen osa metsäsektorin kestävyiden ja kilpailukyyn vahvistamisessa.

Ilmastopolitiikka

EU:n ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää yhteiskunnan eri toimijoiden kestävyiden kehittämistä. Euroopan vihreän kehityksen ohjelman puitteissa EU:n yhtenä merkittävänä tavoitteena on teollisuuden päästöjen vähentäminen. Itä- ja Pohjois-Suomen osaamisella vastataan teollisuuden päästövähennystavoitteisiin sekä tarjotaan innovatiivisia ratkaisuja raaka-aineiden kierrätykseen ja teollisuuden sivuvirtojen tehokkaampaan hyödyntämiseen. EU-tasolla on toteutettava johdonmukaista ilmastopolitiikkaa ja luotava kannustimia, joiden avulla jalkautetaan merkittävät teollisuuden investoinnit kilpailukyvyyn vahvistamiseen. Teollisuuden päästöjen vähentämisen lisäksi on EU-tasolla tuettava luonnollisten hiilinielujen vahvistamista esim. kehittämällä metsien hiilikompensaatiojärjestelmää.

Itä- ja Pohjois-Suomen vahvuutena ovat mahdollisuudet uusiutuvan energian tuotannon lisäämiseen ja vetytalouden kehittämiseen. Puhtaan energian tuotannolla luodaan myös edellytyksiä muiden alojen vähähiilisyden edistämiseen ja vahvistetaan Itä- ja Pohjois-Suomen asemaa puhtaan siirtymän edelläkävijänä. Fossiilisten polttoaineiden tuotannosta irtaantumisessa tulee myös arvioida ydinvoima-alan kehittämisen mahdollisuuksia esim. pienten modulaaristen ydinreaktoreiden osalta.

Tulevalla EU:n toimikaudella tulee varmistaa alueellisten olosuhteiden huomioiminen ilmastotavoitteita tukevan lainsäädännön toimeenpanossa. Lähtökohtaisesti tulee varmistaa edellytykset investointien toteuttamiselle mm. vahvistamalla kansallista sähkökantaverkkoa, jolla mahdollistetaan vihreän siirtymän edistäminen Itä- ja Pohjois-Suomessa. Tulevien lainsäädäntöehdotusten tulee vahvemmin pyrkiä sääntelyn yksinkertaistamiseen, jolla edistetään ilmastokestävien ratkaisujen toimeenpanon sujuvoittamista.

Ilmastotavoitteiden saavuttamista edistetään alueiden vahvuuksia hyödyntämällä.

Itä- ja Pohjois-Suomen kärkiviestit

- EU-lainsäädännön tulee edistää ilmastotavoitteiden saavuttamista teknologianeutraalisti ja alueiden olosuhteet huomioiden. EU:n ilmastopolitiikan tulee pyrkiä ennakoitavuuteen, jolla luodaan varmuutta investointien toteuttamiselle.
- Teknisten nielujen kehittämistä ja käyttöönottoa tulee tukea EU-lainsäädännöllä ja päästökauppajärjestelmän toiminnan tehostamisella. Samalla tulee edistää luonnollisten hiilinielujen vahvistamista.
- Ilmastotavoitteiden edistäviä hankkeita tulee arvioida ja toteuttaa huomioiden tasapainoisuus maankäyttötarpeiden yhteensovittamisessa ja hyödyntäen alueiden kärkiosaamista.
- Kiertotalouden edistäminen on keskeistä vihreää siirtymää edellyttävien materiaalien riittävyyden ja resurssitehokkuuden varmistamisessa.
- Uusiutuvan energian lisääminen energijärjestelmään ja kausivaihtelevan energian varastointi edellyttää varastointiratkaisuja, joissa vetytalous on merkittävä mahdollisuus. EU:n tavoite on, että jopa viidennes jäsenmaiden energiatarpeesta katettaisiin vihreällä tai vähähiilillä vedyllä vuoteen 2050 mennessä. Suomen tavoite on tuottaa 10 prosenttia EU:n vihreästä vedystä.
- EU:n kannattaa investoida Itä- ja Pohjois-Suomen vihreään teolliseen siirtymään, koska vain siten EU voi saavuttaa itse itselleen asettamansa päästövähennystavoitteet. Pohjoismaista voi koordinoidulla yhteistyöllä kehittyä maailman integroitunein talousalue ja alue voi toimia veturina koko Euroopan vihreälle siirtymälle.
- Ydinvoima tulisi nostaa tasaveroisesti mukaan uusiutuvien energialähteiden rinnalle osana vähähiilistä vetytaloutta.

- Tulee varmistaa edellytykset energiainvestointien toteuttamiselle esimerkiksi vahvistamalla kansallista sähkökantaverkkoa, jotta vihreää siirtymää voidaan edistää Itä- ja Pohjois-Suomessa. Jos meillä on maiden rajat ylittävä vahva siirtoverkko, on mahdollista saada siihen TEN-E rahoitusta, se laskisi ja tasapainottaisi sähkön hinnanvaihteluita tulevaisuudessa paremmin.

Liikenne- ja logistiikka

EU:n liikennepolitiikan tavoitteena on varmistaa ihmisten ja tavaroiden sujuva, tehokas, turvallinen ja vapaa liikkuvuus kaikkialla EU:ssa integroitujen liikenneverkkojen ja kaikkien kuljetusmuotojen (maantie-, rautatie-, vesi- ja lentoliikenne) avulla. Sen tavoitteena on tarjota tehokkaita, turvallisia ja ympäristöystävällisiä liikkumiskäytäntöjä EU:ssa ja luoda edellytykset kilpailukykyiselle teollisuudelle, joka luo kasvua ja työpaikkoja. EU:n ja Suomen kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden kannalta on tärkeää, että liikennepolitiikalla ja -rahoituksella pystytään tukemaan myös Itä- ja Pohjois-Suomen saavutettavuutta.

Kattava liikenneinfrastruktuuri Itä- ja Pohjois-Suomessa on huoltovarmuuden kannalta välttämätöntä.

Itä- ja Pohjois-Suomen kärkiviestit

- Suomen ja EU:n kokonaisturvallisuuden kannalta on olennaisen tärkeää, että Itä- ja Pohjois-Suomen liikenneinfrastruktuuria kehitetään vastaamaan geopoliittisen muutoksen ja NATO-jäsenyyden mukanaan tuomia tarpeita. Sotilaallinen liikkuvuus ja eurooppalainen raideleveys auttavat yhteensovittamaan EU:n tavoitteita myös yhteistoiminnassa NATO:n kanssa.
- Talous ja turvallisuus kytkeytyvät toisiinsa. Saavutettavuuden edistäminen tukee talouden kasvua, koska digitaaliset verkot sekä energia- ja liikenneverkosto ovat talouden verisuonisto.
- EU-rahoitusta on hyödynnettävä niin, että Itä- ja Pohjois-Suomen saavutettavuutta parannetaan ja huoltovarmuus turvataan oikein kohdennetuilla väyläinvestoinneilla.
- Kaikista kiireellisimpiä kansallisia toimenpiteitä on kehittää Euroopan laajuisen liikenneverkon, TEN-T-ydinverkkokäytävän Itä- ja Pohjois-Suomeen ulottuvia yhteysvälejä. Strateginen yhteistyö Itä- ja Pohjois-Suomen, Pohjois-Ruotsin ja Norjan kanssa on olennaista Suomen saavutettavuuden suhteen.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopolitiikka (TKI)

Teollisuuspolitiikan merkitys Euroopan kilpailukykyyn vahvistajana on korostunut meneillään olevalla ohjelmakaudella 2021–2027, mikä on haastanut tutkimuspolitiikan perinteisiä lähtökohtia. Etenkin alueidenvälisen ja ekosysteemien välisen yhteistyön rahoitus on osin pirstaloitunut, mikä vaikeuttaa olemassa olevien mahdollisuuksien hyödyntämistä. Tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman tulee mahdollistaa rahoitushakuja, jotka kattavat kokonaisia alueellisia ja paikallisia ekosysteemejä niiden kaikkine toimijoineen.

TKI-politiikan ja koheesipolitiikan lähtökohdat eroavat toisistaan, mutta ne voivat tukea samojen tavoitteiden saavuttamista toisiaan täydentävällä tavalla. [Itä- ja Pohjois-Suomen yhteisen älykkään erikoistumisen strategian](#) painopisteet ovat puhtaat ratkaisut, digitalisaation hyödyntäminen ja kestävä palvelutuotanto. Nämä pitävät sisällään laajan joukon erilaisia osaamisalueita ja on tärkeää, että näihin teemoihin on tarjolla eurooppalaista TKI-rahoitusta ja muuta alueidenvälistä yhteistyötä edistävää rahoitusta myös jatkossa. Koheesipolitiikan ja TKI-politiikan rahoitusvälineiden synergioiden edistämisen tulee olla strategista ja tarjota myös konkreettisia malleja.

Muutokset geopolitiikassa korostavat esim. turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen liittyviä tutkimusteemoja, mutta myös tarvetta huomioida arktinen alue vahvemmin eurooppalaisessa TKI-politiikassa. Ilmastonmuutoksen ohella arktista koskevaa tutkimusta tulee yhä enemmän suunnata monitieteisesti ihmisenäkökulmiin. Ilmasto lämpenee arktisella alueella jopa neljä kertaa muuta maapalloa nopeammin ja muutos vaikuttaa dramaattisesti arktisella asuvien ihmisten, erityisesti alkuperäiskansojen, mahdollisuuksiin ja elinolosuhteisiin. Näiden ihmisten näkökulmat tulee huomioida tutkimusrahoituksessa kattavammin: paras tieto arktisen olosuhteista on arktisella.

Itä- ja Pohjois-Suomen merkittävien luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen yhdessä korkealaatuisen tutkimuksen, innovaatiomyönteisen teollisuuden sekä testaamista ja pilotointia tukevan sijainnin kanssa tekevät alueesta eurooppalaisittain keskeisen toimijan Yhdistyneiden Kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteiden sekä Euroopan vihreän siirtymän kannalta.

Euroopan vihreä siirtymä tehdään kestävästi pohjoisessa.

Itä- ja Pohjois-Suomen kärkiviestit

- TKI-politiikan tulee muodostaa kokonaisuus, joka tukee perustutkimusta, soveltavaa tutkimusta sekä innovaatiotoimintaa. Eurooppalaisen tutkimusalueen rakentumista tulee edistää jatkossakin.
- On tärkeää, että TKI-politiikka huomioi aluekehittämisen ja alueidenvälisen yhteistyön sekä älykkään erikoistumisen näkökulmat ja vahvistaa synergiaa näiden sekä eurooppalaisen tutkimus- ja innovaatorahoituksen välillä.
- Venäjän hyökkäyssodan seurauksena muuttunut geopoliittinen tilanne koskee merkittäväällä tavalla Itä- ja Pohjois-Suomea. Muuttunut tilanne tulee tunnistaa ja ottaa huomioon nykyistä kattavammin eurooppalaisessa tutkimus- ja innovaatiopolitiikassa ja -rahoituksessa.
- Arktisen alueen merkitys on kasvanut ja aluetta tulisi tarkastella eurooppalaisessa TKI-politiikassa holistisesti, painottaen poikkitieteellisen tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan merkitystä. Laajempi näkökulma linkittää eurooppalaisen tutkimus- ja innovaatiopolitiikan myös paremmin EU:n arktiseen politiikkaan. TKI-politiikassa tulee ottaa vahvemmin huomioon ilmastonmuutoksen vaikutukset arktisella asuvien ihmisten elinolosuhteisiin.
- Itä- ja Pohjois-Suomi on merkittävä toimija Euroopan vihreän siirtymän ja digitalisaation edistämisessä sekä Euroopan omavaraisuuden vahvistamisessa mm. kriittisten ja strategisten raaka-aineiden ja mineraalien osalta. Vahvuuksien hyödyntämisen tueksi tarvitaan kohdennettua rahoitusta.

Osaava työvoima

Osaavan työvoiman tarpeet eivät rajoitu ainoastaan korkeasti koulutettuihin huippuosaajiin, vaan koskevat eri aloja. Työvoimaa tarvitaan myös esim. rakennusalalle, sosiaali- ja terveydenhuoltoon, teollisuuteen ja logistiikka-alalle. Laajan näkökulman tulee olla mukana keskustelussa eurooppalaisista ratkaisuista.

Komissio on nostanut Itä- ja Pohjois-Suomen esimerkiksi alueesta, johon nuorempien ikäluokkien poismuutto saattaa vaikuttaa merkittävästi tulevaisuudessa. Haasteen ratkaisemisessa tarvitaan niin kansallisia, alueellisia kuin EU-tasonkin toimia. Eurooppalaiset aloitteet kuten [Talent Booster Mechanism](#) ja EU:n osaajareservi ovat tärkeitä välineitä sekä alueiden tukemisessa että eurooppalaisten ratkaisujen etsimisessä. Osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvät kysymykset linkittyvät vahvasti myös turvallisuusnäkökulmiin: elinvoimaiset ja asuttuina pidetyt alueet vahvistavat koko Suomen kansallista turvallisuutta.

Itä- ja Pohjois-Suomessa toimii kolme yliopistoa (Itä-Suomen yliopisto, Oulun yliopisto, Lapin yliopisto), seitsemän ammattikorkeakoulua (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Savonia-ammattikorkeakoulu, Kareliala-ammattikorkeakoulu, Kajaanin ammattikorkeakoulu, Centria-ammattikorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu, Lapin ammattikorkeakoulu) sekä kolme yliopistokeskusta (Kajaanin yliopistokeskus, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius, Mikkelin yliopistokeskus). Alueen korkeakoulut tekevät tiivistä yhteistyötä erityisesti maakuntiensa työelämän ja työnantajien sekä esim. ammatillisen toisen asteen kanssa.

Koulutus, tutkimustoiminta ja uusien työpaikkojen luominen tukevat keskeisesti osaajien houkuttelua ja vahvistavat pitovoikutusta. Koulutusta ja tutkimustoimintaa ei tule käsitellä toisistaan irrallisina: eurooppalaista tutkimusaluetta ja eurooppalaista koulutusalueutta tulee kehittää rinnakkain ja vahvistamalla niiden keskinäistä vuorovaikutusta. Koulutuksen osalta on tärkeää tunnistaa myös jatkuvan oppimisen merkitys ja tukea tähän liittyviä mahdollisuuksia. Eurooppalaiset yliopistoallianssit ovat merkittävä aloite ja niissä on mukana useita Itä- ja Pohjois-Suomen korkeakouluja. Aloitetta on tärkeää tukea siten, että sillä kyetään luomaan aitoa lisäarvoa korkeakouluille ja että tätä kautta voidaan rakentaa laa-alaisesti pohjaa yhteistyölle. Työelämän tarpeisiin perustuva koulutus on alueille keskeinen keino osaavan työvoiman haasteisiin vastaamisessa.

Itä- ja Pohjois-Suomessa on tilaa osaamiselle ja osaajille.

Itä- ja Pohjois-Suomen kärkiviestit

- Osaavan työvoiman saatavuus on yleiseurooppalainen haaste, joka koskee merkittäväällä tavalla myös Itä- ja Pohjois-Suomea. On tärkeää tukea keinoja, joilla edistetään alueiden edellytyksiä houkuttaa ja kouluttaa tarvitsemaansa työvoimaa sekä vahvistaa pitovoimaansa.
- Osaavan työvoiman saatavuudessa tulee edistää eurooppalaisia ratkaisuja sekä tunnistaa alueelliset erityispiirteet.
- Eurooppalaisella koulutuspolitiikalla tulee tukea alueita osaavan työvoiman haasteiden kohtaamisessa ja ratkaisemisessa.
- Eurooppalainen korkeakouluyhteistyö ja yliopistoallianssit luovat mahdollisuuksia sekä koulutus- että tutkimusyhteistyöhön. Aloitetta on tärkeää edistää siten, että se luo aitoa lisäarvoa korkeakouluille.

Maatalous

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteena on mm: tukea maataloustuottajia ja parantaa maatalouden tuottavuutta, torjua ilmastonmuutosta ja tukea luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä, varmistaa viljelijöille riittävä, kannattavan elinkeinotoiminnan mahdollistava oikeudenmukainen toimeentulo, säilyttää maaseutualueet, sekä pitää maaseudun elinkeinoelämä vireänä. Maatalouspolitiikalla on keskeinen rooli EU:n ja Suomen elinvoiman ja huoltovarmuuden ylläpidossa. Elintarvikeomavaraisuutta tulee vahvistaa ja samalla huolehtia siihen vaadittavien tuotantopanosten saatavuudesta myös poikkeusoloissa.

Maatalouden ja maaseutujen elinvoima on turvattava.

Itä- ja Pohjois-Suomen kärkiviestit

- EU:n maatalouspolitiikan rahoitus on turvattava Suomessa. Tässä on huomioitava niin maatalouden kehittämisrahoituksen riittävyys, kuin yleisesti maatalouden rahoituksen tason säilyminen EU:n laajentuessa.
- EU:n maatalouspolitiikassa on huomioitava geopoliittisen tilanteen luoma tarve huolehtia huoltovarmuudesta ja strategisesta omavaraisuudesta, mukaan lukien investoinnit kilpailukykyyn ja saavutettavuuteen.

Euroopan parlamentin työskentelyn vaikutus maakunnissa

Euroopan parlamentti on tärkeä EU-toimielin alueiden ja kuntien kannalta. Se tekee lainsäädännön päätökset useilla politiikkasektoreilla yhdessä neuvoston kanssa. EU lainsäädännöllä onkin merkittävä rooli jäsenvaltioissa. Arvioiden mukaan n 45 % kunnanhallitusten päätösasioista liittyy suoraan tai välillisesti EU-säädöksiin. Euroopan parlamentin lainsäädäntötyö tehdään pääasiassa valiokunnissa, joiden mietinnöillä vaikutetaan lopullisiin päätöksiin. Valiokuntatyöskentelyllä voidaan vaikuttaa vahvasti niihin asioihin, joiden vaikutus näkyy nimenomaan alue- ja paikallistasoilla. On erittäin tärkeää, että Suomen Euroopan parlamentin jäsenet hakeutuvat sellaisiin valiokuntiin, joilla voidaan tukea alueiden ja kuntien hyvinvointia, kilpailukykyä ja elinvoimaisuutta.

Merkittäviä valiokuntia ovat mm.

- Aluekehitys (REGI): alue- ja kaupunkipolitiikka ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoitus ja lainsäädäntö
- Teollisuus-, tutkimus- ja energia (ITRE): Pk-yrityksasiat, tutkimus- ja innovaatio-ohjelma Horisontti 2020, energiapolitiikka
- Maatalouden ja maaseudun kehittäminen (AGRI): yhteisen maatalouspolitiikan suunnittelu ja mm. metsätalouspolitiikka
- Liikenne- ja matkailu (TRAN): yhteinen rautatie-, maantie- ja lentoliikennepolitiikka, Euroopan laajuiset liikenneverkot, matkailu
- Ympäristö-, kansanterveys- ja elintarvikkeiden turvallisuus (ENVI): ympäristöpolitiikka ja ympäristönsuojelu, ilma, maaperä, vesistöt, jätehuolto, kierrätys, ilmastonmuutos, biologinen monimuotoisuus, kestävä kehitys, ympäristövahingot
- Työllisyys- ja sosiaaliasiat (EMPL): Sosiaaliturva, Euroopan sosiaalirahasto, ammatillinen koulutus, työntekijöiden ja eläkeläisten vapaa liikkuvuus
- Kulttuuri ja koulutus (CULT): Koulutuksen, nuorison ja urheilun Erasmus + -rahoitusohjelma
- Budjetti (BUDG): EU:n vuotuinen talousarvio, monivuotinen rahoituskehys